

ovim okolnostima nameće brodu EE dužnost da se ukloni s puta. On to nije ni mogao, jer nije mogao znati odakle mu brod dolazi. U koliko je i mogao ustanoviti da mu zvučni signali /u pretpostavci da su uopće i dani/ dolaze s desne strane, ne samo da nije trebao, nego nije ni smio poduzeti bilo kakav odlučniji manevar, jer bi svaki takav manevar pod ovim okolnostima mogao biti katastrofalan. Ako je naprotiv vidljivost bila takova da su se brodovi mogli vidjeti na udaljenosti dovoljnoj za poduzimanje propisanog manevra, onda bi brod EE nesumnjivo bio dužan ukloniti se s puta. Međutim u tom slučaju bi i brod CT morao poduzeti nekakav manevar za izbjegavanje sudara čim mu je postalo jasno da se EE ne miče s mjesta, pa bi krivnja za sudar bila podijeljena, iako ne eventualno na jednake dijelove. Međutim pod ovom pretpostavkom ne bi bilo uzročne veze između sudara i okolnosti da s broda EE nisu davani zvučni signali, ili ako bi i postojale te veze, ona ne bi bila odlučna za isključivu krivnju toga broda.

B.J.

APELACIONI SUD, Paris

Presuda od 17.VI 1964.

Talijansko parobrodarsko društvo
Unione i Matthews Wrighton Burbidge
Ltd. c/a Sté union chimique française
i Sté en nom collectif Brodeur
et Fils

Pomorski agent - Sklapanje brodarskog ugovora bez punomoći - Agent koji sklopi ugovor u ime svoga komitenta bez njegove punomoći ne obvezuje komitenta - Agent osobno odgovara - Budući da u slučaju prekoračenja punomoći brodarski ugovor nije sklopljen, agent odgovara brodaru za naknadu štete zbog zadržavanja broda, ako je šteta nastala brodaru povjerenjem u valjanost zaključenog posla po načelima građanskog prava, a ne iz ugovora o prijevozu - Običaji u pomorstvu odnose se samo na dokazivanje sklopljenih ugovora, a ne i na opseg agentove punomoći.

Jedna francuska firma za kemijsku industriju obratila se pariškom pomorskom agentu s molbom da joj pronadje brod i sklopi ugovor za prijevoz 9.500 metričkih tona amonijakovog sulfata iz Sète u Hong-Kong. Pariški agent je stupio u vezu s londonskim brokerom koji mu je ponudio brod talijanskog broдача. Na upit pariškog agenta kemijska firma je dala protuponudu s rokom odgovora do 10.IV u 10 sati. Nakon nekoliko međusobnih telefonskih razgovora londonski broker je ispunio formular čarter partije i poslao ga francuskom agentu da ga potpiše njegov komitent. Kemijska firma je odbila potpis ugovora smatrajući da nije više obvezna jer je istekao rok njezine protuponude.

Brodar i broker tuže kao prvotuženog kemijsku firmu, a kao drugotuženog agenta, zahtijevajući naknadu štete prema klauzulama ugovora o prijevozu. Premda bi prema ugovoru imali pravo na 178.160 dolara, ipak dobrovoljno snizuju tužbeni zahtjev na 74.725 dolara.

Kemijska firma se protivi tužbenom zahtjevu jer da nije sklopila nikakav ugovor, budući da je njena ponuda u vrijeme kada joj je ugovor dostavljen na potpis već bila istekla. Agent naprotiv tvrdi da je ugovor sklopio u okviru važeće punomoći, jer da ga je, nakon što je istekao rok protuponude, kemijska firma usmeno ovlastila da dalje nastoji zaključiti ugovor o prijevozu.

Apelacioni sud je protiv kemijske firme tužbeni zahtjev odbio, a prema agentu djelomično usvojio tužbu, obvezujući ga da plati brodaru ukupno 25.000 franaka sa sljedećim bitnim obrazloženjem:

Medju strankama je nesporno da kemijska firma nije nikad stupila u neposredan odnos bilo s brodarom, bilo s njegovim brokerom. Ona bi, prema tome, bila odgovorna samo u slučaju kad bi se dokazalo da je agent zaključio ugovor u njeno ime, i to na temelju pravovaljane punomoći. Sud je na temelju rezultata postupka, za razliku od prvostepenog suda, došao do zaključka da u vrijeme kad su se agent i broker sporazumjeli o ugovoru, agent više nije imao punomoći svoga komitenta. Budući da je agent radio bez komitentove punomoći, komitent nije ni odgovoran za ovaj posao.

Stranke su se tokom postupka pozivale na običaje u pomorstvu, prema kojima bi proizlazilo da je agent imao punomoć svoga komitenta. Sud na to odgovara da ti običaji vrijede samo za dokazivanje ugovora, a ne i za utvrđivanje da li između agenta i njegovog komitenta postoji odnos punomoći.

Što se tiče agenta, njega sud smatra odgovornim jer je svojim postupkom prouzrokovao brodaru štetu. Medjutim, protivno stajalištu tužitelja sud smatra da nije zaključen ugovor o prijevozu, jer da agent takav ugovor nije ni mogao zaključiti kad nije imao valjane punomoći. Prema tome tužbeni zahtjev ne može biti temeljen na ugovoru o prijevozu, nego na temelju naknade štete prema građanskom pravu. Agent je dužan nadoknaditi samo onu štetu koju je prouzrokovao svojim djelovanjem. U konkretnom slučaju to je šteta za imobilizaciju broda koja je nastala radi toga što je brodar bio uvjeren da je sklopio ugovor o prijevozu i da će poduzeti ugovoreno putovanje. Brod je radi ovoga razloga izgubio pet dana. Sud procjenjuje da šteta iznosi 5.000 franc.franaka dnevno, pa obvezuje agenta da brodaru plati iznos od 25.000 franaka.

/DMF, 1965, str. 545/

B.J.

Bilješka. - U gornjoj presudi interesantno je stajalište suda prema kojemu agent broda kad sklapa ugovor bez punomoći ne zaključuje ugovor o prijevozu, pa nadoknađuje štetu po načelima građanskog prava. Međutim u teoriji i judikaturi ima i protivnih stajališta prema kojima se smatra da je agent sklopio ugovor o prijevozu i da odgovara kao stranka iz toga ugovora. Može se tvrditi da je ovo zadnje stajalište uglavnom općenito prihvaćeno.

B.J.

CASACIONI SUD ITALIJE

Presuda od 30.X 1963.

Compagnia unica lavoratori merci
varie del porto di Genova c/a
Società elettrica sarda i drugi

Prijevoz stvari morem - Štete prouzrokovane ukrcanjem ili iskrcajem tereta - Klausula FIO - Odgovornost brođara i stivađora - Za štetu na robi prouzrokovanu slabim stanjem pasca odgovara brođar i stivađor, ako je šteta rezultat zajedničkog djelovanja brođara i stivađora - Smatra se da je šteta rezultat zajedničkog djelovanja ako stivađor napravi očito slab pasac, a brođar ga unatoč tome podigne i teret padne - Brođar je odgovoran iz ugovora o prijevozu, a stivađorova odgovornost je vanugovorne prirode - Klausula FIO uvijek se odnosi na snišanje troškova - Može se odnositi i na oslobodjenje brođara od odgovornosti za štetu nastalu ukrcanjem, odnosno iskrcajem - Da bi se odnosila i na ovo zadnje, mora biti posebno prihvaćena sa strane krcatelja

Tužitelj je krcatelj, električno poduzeće, a tuženici su brođar i stivađor. Tužitelj navodi da je jedna električna naprava prilikom ukrcaja pala u brođsko skladište i bila oštećena. Pad je nastao zbog slabog pasca. Tužitelj tuži brođara i stivađora za naknadu štete. Apelacioni sud je u cijelosti udovoljio tužbenom zahtjevu, proglašujući brođara i stivađora solidarno odgovornima.

Protiv presude Apelacionog suda žalili su se oba tuženika.

Stivađor navodi da između štete i njegovog djelovanja nije bilo uzročne veze. Njegova uloga se završila opasivanjem naprave, a zatim je pasac podigao brođar. Budući da je Apelacioni sud tvrdio da je brođar također kriv što je naprava pala, proizlazi, prema navodima stivađora, da je između njegovog djelovanja i štete bila prekinuta uzročna veza. Osim toga da je on sklopio ugovor s brođarom, pa da prema tome s krcateljem nije bio u nikakvoj direktnoj vezi, iz čega proizlazi da njemu ne može biti ni odgovoran.